

VGR Akademin
Utbildningsenheten för psykologer
2018-08-15

Rapport - Vad kan specialistpsykologer i Västra Götalandsregionen göra?

Bakgrund

Som ett led i att bättre förstå vilka kurser och utbildningsaktiviteter för blivande specialister verksamheterna i Västra Götalandsregionen har behov av, gjordes under hösten 2017 en undersökning. Två frågor ställdes till chefer, verksamhetsutvecklare, och psykologer. Fyra psykologer och fyra chefer/verksamhetsutvecklare svarade på de två frågorna. Personerna arbetar och verkar inom områdena Mödra- och barnhälsovård, Närhälsan VC, Habilitering & Hälsa samt inom Vuxenpsykiatri inom Västra Götalandsregionen. Frågorna som ställdes var ;

- Vad tänker ni att specialistpsykologen skall göra annorlunda än innan hen var specialist?
- I vilka situationer kommer ni märka skillnaden? (dvs i vilka situationer har ni användning av specialister)

Den här undersökningen gör inget anspråk på att vara heltäckande men ger en bild av vad både psykologer (specialister och icke-specialister) och chefer/verksamhetsutvecklare tänker kring specialistrollen i olika verksamheter. Detta dokument kan med fördel läsas tillsammans med [Karriärutvecklingsmodellen för psykologer](#). Vi väljer att publicera en sammanfattning av svaren då vi har fått många frågor kring specialistrollen. Vi är medvetna om att Västra Götalandsregionen har en stor bredd på verksamheter inom vilka psykologer verkar och olika verksamheter har olika behov av specialistutbildade psykologer och specialisttjänster. Vår förhoppning är att rapporten kan vara ett stöd i att tänka kring specialistpsykologer och den nytta respektive de krav/förväntningar man kan ställa. Resultaten redovisas översiktligt per fråga med några fördjupande citat i varje del.

Vad tänker ni att specialistpsykologen skall göra annorlunda än innan hen var specialist?

Ansvara för svårare och mer komplicerade patientärenden	Metodutveckling- implementering och utvärdering	Handleda psykologer i nya och befintliga metoder
Ta sig an svårare fall med större kompetens	Rådgivare till chefer på olika nivåer	Handleda blivande specialister (specialistmentor)
Stå för fördjupning/reflektion i etiska frågeställningar	Kvalitetssäkring	Samordnande funktion för psykologer/PLA
Höjd prestation i vardagskliniken	Remissinstans för kliniken i vissa frågor	Ge konsultation till psykologer och andra professioner
Projektleda utvecklingsarbeten	Övervaka/implementera nya metoder och kunskap/rutiner inom verksamhetsområdet	Vara processägare för delar av uppdrag/verksamhet
Länk till FoU	Ansvara för rutiner kring PTP, kandidater och/eller nyanställda	Göra "second-opinion- bedömningar"

”Specialiseringen innebär en fördjupning inom något avgränsat område där specialisten kan klara av svårare mer komplicerade patientärenden, mer självständigt, än om en inte hade haft specialistkompetens. Att specialisten genom utbildningen har erfarenhet och verktyg att ta sig an svårutredda/svårbehandlade patienter. Kompetenshöjningen bör synas i det direkta patientarbetet men även i kontakt med team och andra vårdgivare.”

”Förutom patientarbetet bör även kompetenshöjningen nå psykologkollegor som saknar just denna kompetens i stöd och handledning men även i den vardagliga verksamheten som helhet och utformning. Verksamhetsstödet har kanske fått lite större uppmärksamhet än höjd prestation i vardagskliniken som tenderar att glömmas bort.”

”Tänker mig även att denna person kan delta i diskussioner på högre nivå gällande "svåra" ärenden som det ibland behöver göras omtag kring.”

”Jag tänker att det generellt finns behov av samordnande funktioner för psykologer, någon som kallar till och leder psykologmöten, jobbar med implementering av nya metoder och rutiner.”

”Det är ju väldigt olika hur väl utvecklade strukturer det finns på olika arbetsplatser och därmed vilket behov som finns. Jag antar att det skulle vara en viktig avvägning att tänka kring så att det inte blir bara en administrativ tjänst utan att även klinisk kompetens tas till vara.”

”Vad är vanliga arbetsskador hos psykologer. Risk och skyddsfaktorer, hur skapar man en egen möjlig ram för att klara arbetet över tid. Viktigt både för organisationernas utveckling/patientnytta som för den enskilda psykologen egen psykiska hälsa.”

”Andra rollen handlar om att vara psykolog i en organisation parallell till någon form av vårdenhetsöverläkare, VÖL. Psykologiskt ledarskap, PLA. Arbeta övergripande med ansvar, hur ska processer se ut, hur ska vi tänka i övergripande. Vissa delar kanske inte alla psykologspecialister göra, på sikt kanske behöva vara olika spår.

I vilka situationer kommer ni märka skillnaden? (dvs i vilka situationer har ni användning av specialister)

I arbetet med (kompetenskrävande) patienter	I mentorskap av blivande specialister	I teamarbetet
Vid rekryteringsarbete	När utvecklingsarbete ska startas upp och hålla i processen	Är tydligare i kommunikationen i teamet kring mina bedömningar och patientens problematik samt hur man kan behandla/förhålla sig psykologiskt till patienten
Finns som en given person för andra psykologer kan vända sig till i svåra situationer som gäller såväl kliniskt arbete som rutiner	Ett stöd för både ledning och kollegor runt vår professions kompetens och hur den kan upprätthållas i organisationen med många vakanser och flertalet nya kollegor	Tydligare rutiner och en person att vända sig till när det blir otydligt i olika situationer
I samverkan	I kvalitetsarbete och utvärdering, en specialisering måste höja kvaliteten för att vara värdefull	Övergripande ansvar för hur psykologerna ska arbeta
I handlednings-situationer	När det är en patient som tar mycket tid, kan specialistpsykolog, VÖL och chef diskutera och göra upp en plan kring	Vi behöver märka av våra specialisters fördjupande kunskap i arbetet med organisation, kvalitet och innehåll på alla nivåer i organisationen
I arbete kring exklusions- och inklusionskriterier	Att det finns en person som står för psykologisk kompetens i ledningsgrupps-sammanhang	Erbjuda en garanti för en sammanhållen professionell kompetens i organisationen, planering av erbjuden vård generellt, men kanske också i mer komplicerade ärenden

”Som specialist inom psykoterapi och psykologisk behandling är jag definitivt en bättre behandlare än innan specialiseringen. Jag gör tydligare avgränsningar i behandlingarna vilket också innefattar vilken målsättning som är rimlig i den psykologiska behandlingen. Det gör att arbetsgivaren märker en skillnad i resultat.”

”Någon som har en form av ett övergripande ansvar för hur psykologerna ska arbeta, leda den processen. Kommer patienterna att märka detta? Grundutbildningen är ju en generalistutbildning så specialisering behövs.”

”Så kanske gör jag inte saker så annorlunda, men med högre kvalitet och med en högre grad av tydlighet. Så det som görs annorlunda är främst med avseende på effektivitet i förhållande till verksamhetens huvuduppgift (att producera psykisk hälsa) och tydlighet i det arbetet.”

Avslutande ord

Västra Götalandsregionen utvecklar sina olika specialistfunktioner i skrivande stund. Vi på Utbildningsenheten för psykologer behöver kontinuerlig input för att skapa utbildningsaktiviteter som matchar behoven i verksamheterna. Varmt välkomna att höra av er med reflektioner/tankar kring detta material och specialistutbildning.